

Βολοκολάμσκ Ιλαρίωνας: "Το πρόβλημα του Ουκρανικού πρέπει να αντιμετωπισθεί Πανορθόδοξως"

Συνέντευξη στο Πρακτορείο Εκκλησιαστικών Ειδήσεων Romfea.gr παραχώρησε ο Πρόεδρος του Τμήματος Εξωτερικών Σχέσεων, Σεβ. Μητροπολίτης Βολοκολάμσκ κ. Ιλαρίωνας. Ο Μητροπολίτης Βολοκολάμσκ πρόσφατα βρέθηκε για λίγες ημέρες στην Αθήνα, και απάντησε σε ερωτήσεις σχετικά με το ταξίδι του, αλλά και τις συναντήσεις που είχε στην Ελλάδα.

Σεβασμιώτατε, πρόσφατα επισκεφθήκατε την Ελλάδα. Σε τι απέβλεπε αυτό το ταξίδι Σας;

Με την ευλογία του Αγιωτάτου Πατριάρχη Κυρίλλου συμμετείχα στις ετήσιες εκδηλώσεις των Παυλείων στην Ιερά Μητρόπολη Βεροίας, όπου εκ μέρους της Αυτού Αγιότητας προσφώνησα τους συνέδρους και παρουσίασα την εισήγησή μου.

Επωφελούμενος από την εκδρομή μετέβην και σε άλλα μέρη, τα οποία συνδέονται με τον βίο του Αγίου Αποστόλου Παύλου.

Προ διετίας συνέταξα ένα πόνημα με τίτλο «Ο Απόστολος Παύλος. Η βιογραφία» και έκτοτε ζητούσα την ευκαιρία να προσκυνήσω τα άγια μέρη, όπου βάδισε το άγιο πόδι του.

Η πρόσκληση, την οποία έλαβα από τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας κ. Παντελεήμονα μου έδωσε τη δυνατότητα να περιοδεύσω στην Ελλάδα, επισκεπτόμενος εκείνα τα μέρη, τα οποία επισκέφθηκε ο Άγιος Απόστολος κατά Α' την Β' και Γ' ιεραποστολική περιοδεία του: την Κόρινθο, την Αθήνα, τη Βέροια, τη Θεσσαλονίκη, την Καβάλα και τους Φιλίππους.

Γνωρίζουμε ότι στην Ελλάδα πραγματοποιήσατε συναντήσεις με Μητροπολίτες της Εκκλησίας της Ελλάδος. Εκτός του εθιμοτυπικού μέρους από την πλευρά Σας, ποιο ήταν το περιεχόμενο των επισκέψεων;

Μεταβαίνοντας στα μέρη, όπου κήρυξε ο Απόστολος Παύλος, είχα την χαρά να συναντήσω τους επικεφαλής των τοπικών Ιερών Μητροπόλεων για να μιλήσουμε αδελφικά.

Εξαιτίας συγκυριών, εκείνη την στιγμή στην Αθήνα συνεδριάζει η Διαρκής Ιερά Σύνοδος της

Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ελλάδος.

Ο Μακαριώτατος κ. Ιερώνυμος μου έδωσε την ευκαιρία να συναντηθούμε τόσο μαζί του, όσο και με τους αδελφούς αρχιερείς.

Σε ειλικρινές και θερμό κλίμα συζητήσαμε την κατάσταση στην Ορθοδοξία, τα επίκαιρα ζητήματα στις σχέσεις μεταξύ των Ορθοδόξων Εκκλησιών.

Ο Μακαριώτατος κ. Ιερώνυμος απολαμβάνει υψηλού κύρους όχι μόνο στην Εκκλησία της Ελλάδος, αλλά και σε όλες τις κατά τόπους Ορθόδοξες Εκκλησίες.

Η φωνή του είναι πολύ σημαντική για την παγκόσμια Ορθοδοξία.

Κατά τη συνάντηση με τον Αρχιεπίσκοπο Ιερώνυμο και τους Συνοδικούς θίξατε καθόλου το εκκλησιαστικό πρόβλημα της Ουκρανίας;

Ναι, μάλιστα, μιλήσαμε και επ' αυτού.

Συγκινήθηκα πολύ με την αδελφική αγάπη και την ειλικρινή συμπάθεια του Προκαθημένου και των Ιεραρχών της Εκκλησίας της Ελλάδος έναντι του ιερού κλήρου και των πιστών της Ουκρανικής Ορθοδόξου Εκκλησίας και του Προκαθημένου αυτής τον Μητροπολίτη Κιέβου και πάσης Ουκρανίας Ονουφρίου.

Παρόλο που δεν τολμούν όλα τα Ελληνικά ΜΜΕ να περιγράψουν το τι συμβαίνει στα εκκλησιαστικά δρώμενα της Ουκρανίας και ιδίως τις καταλήψεις Ιερών Ναών και πολλά κρούσματα βίας σε βάρος των πιστών μας, η πλειοψηφία των Ελλήνων συνομιλητών μου είναι καλά πληροφορημένοι για τα τεκταινόμενα στην Ουκρανία και επιδεικνύουν το αμέριστο σχετικό ενδιαφέρον.

Οφείλω να ομολογήσω ότι παντού τύχαμε θερμής υποδοχής και ευρίσκαμε κατανόηση και υποστήριξη από όσους αρχιερείς είδαμε.

Ευχαριστώ το Θεό για το ταξίδι, διότι μου έχει αποκαλύψει πολλά.

Φεύγοντας από την Ελλάδα είχαμε τόση πνευματική χαρά και τόση σαφή αίσθηση της ενότητας με τους αδελφούς μας, με όλη την Ορθοδοξία, ότι λες και λάβαμε την ευλογία από τον ίδιο τον Απόστολο Παύλο.

Πρόσφατα ο Πατριάρχης Αλεξανδρείας Θεόδωρος Β' σε συνέντευξή του δήλωσε ότι «στο

ζήτημα της Αυτοκεφαλίας υπάρχει λύση». Κατά τη γνώμη Σας, μήπως θετικό καρπό αποδώσει μια μελλοντική συνάντηση μεταξύ του Οικουμενικού Πατριάρχη και Πατριάρχη Μόσχας;

Θέλω να πιστεύω αυτά, αλλά προς το παρόν δυστυχώς δεν βλέπω προϋποθέσεις για μια τέτοια συνάντηση. Είναι υπερβολικά ακραία η θέση του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως.

Το 2018 προτείναμε στον Παναγιώτατο Πατριάρχη Βαρθολομαίο να εξετάσουμε από κοινού το ζήτημα, να ξεκινήσουμε μια συνεργασία σε αυτή την κατεύθυνση, για να εισπράξουμε την απάντηση ότι δεν διαθέτει το σχετικό χρόνο.

Έσπευδε να απονείμει τον Τόμο Αυτοκεφαλίας στην Ουκρανική Εκκλησία έως ότου την εξουσία είχε ο Ποροσένκο.

Μόνο που η Ουκρανική Ορθόδοξη Εκκλησία με εκατομμύρια Ορθοδόξους χριστιανούς ως τέκνα της δεν ζήτησε αυτό το αυτοκέφαλο.

Ως αποτέλεσμα ο Τόμος ενεχειρίσθη σε μια περιθωριακή ομάδα σχισματικών, η οποία συγκροτήθηκε τεχνητώς με βάσει τις δύο προυπάρχουσες σχισματικές δομές και ονομάσθηκε «Ορθόδοξος Εκκλησία εν Ουκρανία» (ΟΕΟ).

Μετά από λίγους μήνες η δομή αυτή άρχισε να διαλύεται: πρόσφατα ο αποκατασταθείς από τον Πατριάρχη Βαρθολομαίο ως Επίσκοπος Φιλάρετος Ντενισένκο κήρυξε την απόσχιση από την ΟΕΟ και την επανασυγκρότηση του λεγόμενου «Πατριαρχείου Κιέβου».

Και είναι πολύ φυσιολογικό: το σχίσμα έχει πάντοτε τάση προς κατακερματισμό. Κάποτε στην Ελλάδα υπήρχε μόνο μία ομάδα των παλαιοημερολογιτών, στη συνέχεια προέκυψαν δύο, και πόσες είναι σήμερα; Οχτώ, εννέα; Τα ίδια έχουν ξεκινήσει στην Ουκρανία.

Αδυνατούσαμε τότε, όπως αδυνατούμε και τώρα να καταλάβουμε τη λογική των πράξεων του Παναγιωτάτου Πατριάρχη Βαρθολομαίου.

Είναι δυνατό να φαντασθούμε τον Πρόεδρο της Ελλάδος να συγκεράσει δύο ομάδες των παλαιοημερολογιτών σε μια και στη συνέχεια ο Οικουμενικός Πατριάρχης να χορηγήσει σε αυτή την ενωμένη πλέον ομάδα Τόμο Αυτοκεφαλίας, κηρύσσοντας ταυτόχρονα ανύπαρκτη την κανονική Ορθόδοξη Εκκλησία της Ελλάδος και προτείνοντας όλους τους Ιεράρχες αυτής να προσχωρήσουν στη νεοσύστατη δομή;

Ακριβώς αυτό συνέβη στην Ουκρανία: υπό την διεύθυνση του κοσμικού άρχοντα διεξήχθη μια «ενωτική σύνοδος» των δύο σχισματικών κοινοτήτων και στη συνέχεια στους ενωμένους πλέον σχισματικούς, χωρίς να αναχειροτονηθούν πρώτα, χορηγήθηκε ο Τόμος Αυτοκεφαλίας.

Άλλωστε αυτοί οι σχισματικοί δεν έχουν κανονικές χειροτονίες: η βασική μερίδα αυτών χειροτονήθηκε από τον αναθεματισμένο Φιλάρετο Ντενισένκο, ενώ η άλλη μερίδα προέρχεται από τον αυτόκλητο, ένα διάκονο, ο οποίος αυτοπαρουσιαζόταν είτε ως Ορθόδοξος, είτε ως Αγγλικανός Επίσκοπος.

Οι «Ιεράρχες» αυτοί αποκαλούνται από το λαό μας «αυθιερωμένοι» ή «αυτοχειροτόνητοι»

Φρονώ ότι επί μακρόν χρονικό διάστημα ο Οικουμενικός Πατριάρχης παραπληροφορείτο για την πραγματική κατάσταση στην Ουκρανία.

Τον έπειθαν ότι σχεδόν όλοι οι Ιεράρχες της κανονικής Ουκρανικής Εκκλησίας επιθυμούσαν το αυτοκέφαλο, αλλά εφοβούντο τη Μόσχα: μόλις δοθεί ο Τόμος, όλοι θα προσχωρούσαν στη νεοσύστατη Αυτοκέφαλη Εκκλησία. Δεν έγινε έτσι, αλλά ούτε θα μπορούσε να γίνει.

Ο Πατριάρχης Κύριλλος κατά τη συνάντηση με τον Πατριάρχη Βαρθολομαίο στις 31 Αυγούστου 2018 τον προειδοποιούσε ότι εάν και προσχωρούσαν, θα ήταν ένας ή το πολύ-πολύ δύο Αρχιερείς.

Έτσι και έγινε: μόλις δύο εκ των 90 Επισκόπων της Ουκρανικής Ορθόδοξης Εκκλησίας προσχώρησαν στο νομιμοποιημένο σχίσμα.

Ο Παναγιώτατος Πατριάρχης Βαρθολομαίος δήλωσε ότι οι ενέργειές του απέβλεπαν στη θεραπεία του σχίσματος στην Ουκρανία.

Και όμως κατέστη πασίδηλο πλέον ότι εσφαλμένη αποδείχθηκε η οδός προς αυτό τον σκοπό μέσω της δικαιώσεως των σχισματικών σε βάρος της τοπικής κανονικής Εκκλησίας η οποία ενώνει την πλειοψηφία των Ορθόδοξων χριστιανών.

Ο λαός της Εκκλησίας έμεινε πιστός στην Ουκρανική Ορθόδοξη Εκκλησία, ενώ η τεχνητώς συγκροτηθείσα οντότητα άρχισε ήδη να διαλύεται εξαιτίας της επιδεινώσεως των εσωτερικών αντιθέσεων, οι οποίες εξαρχής υπήρχαν σε αυτή.

Προ ολίγων ημερών ο Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος δήλωσε ότι η Ορθόδοξη Εκκλησία στην Ουκρανία σύντομα θα έχει αναγνώριση από την Ορθόδοξη Εκκλησία της Ελλάδος και στη συνέχεια από άλλες κατά τόπους Εκκλησίες. Ποια είναι η γνώμη Σας;

Είμαστε ευγνώμονες στις κατά τόπους Ορθόδοξες Εκκλησίες ότι ουδεμία εξ αυτών αναγνώρισε την ΟΕΟ.

Μερικές από τις Εκκλησίες αυτές διά του στόματος των Προκαθημένων και των Ιερών Συνόδων αυτών δήλωσαν σαφέστατα τη διαφωνία τους για τις ενέργειες του Πατριάρχη Βαρθολομαίου, ενώ οι άλλες αυτή τη στιγμή εξετάζουν το ζήτημα.

Φρονώ ότι είναι σημαντικό να μη σπεύδουμε με μονομερείς αποφάσεις.

Εάν τώρα μια ή ακόμη δύο Εκκλησίες αναγνωρίσουν τη νεοσύστατη δομή, τούτο θα επιδεινώσει μόνο την δημιουργηθείσα διαίρεση, άλλωστε πασιφανές τυγχάνει ότι η πλειοψηφία των κατά τόπους Εκκλησιών δεν πρόκειται να την αναγνωρίσουν.

Ακόμη περισσότερο, σε περίπτωση της αναγνώρισεως της ΟΕΟ από μια Ορθόδοξη Εκκλησία αυτή η διαίρεση θα διεισδύσει με βεβαιότητα στους κόλπους αυτής της Εκκλησίας, διότι η σεβαστή μερίδα της Ιεραρχίας δεν θα συμφωνήσει με την απόφαση.

Πρέπει να περιμένουμε, να προσευχόμαστε και να ελπίζουμε στο έλεος του Θεού και το φωτισμό του Αγίου Πνεύματος όλων μας, το Οποίο το Άγιο Πνεύμα θα μας βοηθήσει στο μέλλον να προχωρήσουμε σε μια ορθή απόφαση πανορθόδοξως.

Είμαι βαθιά πεπεισμένος ότι το πρόβλημα του Ουκρανικού σχίσματος πρέπει να αντιμετωπισθεί ακριβώς έτσι, με τη συμμετοχή όλου του πληρώματος της Ορθόδοξου Εκκλησίας.

Για θυμηθείτε το Βουλγαρικό σχίσμα της δεκαετίας 1990, άλλωστε καταφέραμε να το θεραπεύσουμε.

Τότε ο Οικουμενικός Πατριάρχης συνεκάλεσε τη Σύναξη Προκαθημένων των κατά τόπους Ορθόδοξων Εκκλησιών στη Σόφια και όλες οι Εκκλησίες στήριξαν τον Πατριάρχη Μάξιμο, ενώ τους σχισματικούς τους οδήγησαν σε μετάνοια.

Έτσι θα μπορούσε να γίνει και στην Ουκρανία. Αλλά επειδή έγινε αλλιώς, τώρα βλέπουμε τις θλιβερές συνέπειες αυτών των ενεργειών.

Πρόσφατα δημοσιεύσαμε κείμενο του Μητροπολίτη Ναυπάκτου κ. Ιεροθέου, ο οποίος μεταξύ άλλων γράφει ότι η διακοπή μνημοσύνου του Πρώτου κατά τη Θεία Λειτουργία είναι σχίσμα. Κατά τον Μητροπολίτη Ναυπάκτου, επειδή η Ρωσική Εκκλησία διέκοψε

μνημόσυνο του Οικουμενικού Πατριάρχη είναι σχισματική! Είναι αλήθεια; Μήπως εδώ συνειδητά ή ασυνείδητα υπάρχει σύγχυση κάποιων εννοιών;

Βέβαια και υπάρχει σύγχυση εννοιών, άλλωστε εάν ακολουθήσουμε αυτή τη λογική, όλες οι κατά τόπους Ορθόδοξες Εκκλησίες ευρίσκονται σε σχίσμα μετά το 1054, διότι δεν μνημονεύουν τον κάποτε πρωτεύοντα στα Δίπτυχα Πάπα Ρώμης.

Όταν το 5ο αι. ο Κωνσταντινουπόλεως Νεστόριος έπεσε στην αίρεση και τον καταδίκασε η Οικουμενική Σύνοδος, εκείνη τη στιγμή όλες οι υπόλοιπες Εκκλησίες βρέθηκαν στο σχίσμα;

Η μήπως το 15ο αι. με τον Οικουμενικό Πατριάρχη να υπογράψει την ουνία με τη Ρώμη και με τις υπόλοιπες Εκκλησίες να μη την αναγνωρίσουν, αυτές επίσης βρέθηκαν σε σχίσμα;

Προσωπικά αδυνατώ να φαντασθώ ποια θεολογικά ή κανονικά επιχειρήματα δύναται να επικαλείται κανείς προκειμένου να δικαιολογήσει τις ταλαιπωρίες, τις οποίες προκαλεί συνειδητά στους ομόδοξους αδελφούς τους, τη διάκριση σε βάρος αυτών ή τις βιαιοπραγίες.

Πολλά συναισθήματα τώρα από όλα τα μέρη με αποτέλεσμα οι άνθρωποι να χάνουν τη νηφαλιότητα των σκέψεων.

Δεν θα ήθελα να προχωρήσω σε θεολογικές συζητήσεις με τον Άγιο Ναυπάκτου.

Απλώς να υπενθυμίσω ότι τις τελευταίες δεκαετίες η Εκκλησία Κωνσταντινουπόλεως η ίδια κατέφευγε κατ'επανάληψιν στη διακοπή κοινωνίας με Προκαθημένους των άλλων κατά τόπους Εκκλησιών, επικαλούμενη τις πολύ λιγότερα σημαντικούς λόγους.

Οφείλω να επαναλάβω ότι η διακοπή κοινωνίας με την Εκκλησία Κωνσταντινουπόλεως μας προκάλεσε μεγάλη θλίψη και ήταν ένα αναγκαστικό μέτρο.

Και όμως η νομιμοποίηση του σχίσματος ως «αυτοκέφαλης» Εκκλησίας αντί της ήδη υφισταμένης Εκκλησίας και της κανονικής Ιεραρχίας, η αποδοχή των λαϊκών και αυτοκλήτων ως «επισκόπων», η εκ των πραγμάτων ευλογία της βίας έναντι των πιστών, όλα αυτά έρχονται σε αντίθεση με όλες τις θεμελιώδεις αρχές της υπάρξεως της Εκκλησίας.

Στις παρόμοιες έκτακτες περιπτώσεις η διακοπή κοινωνίας είναι μια υγιής αντίδραση, μια αντίδραση απορρίψεως νέας κανονικής ανωμαλίας από τον εκκλησιαστικό οργανισμό.

Ήρθα σε επικοινωνία με πολλούς Ιεράρχες της Εκκλησίας της Ελλάδος και άλλων κατά τόπους

Εκκλησιών παγκοσμίως.

Ορισμένοι εξ αυτών θεωρούν τη διακοπή κοινωνίας με την Κωνσταντινούπολη ως υπερβολικά ακραίο μέτρο: λένουν ότι θα έπρεπε να συνεχίσουμε τις συνομιλίες.

Ουδείς όμως στα σοβαρά δεν βλέπει τη θέση μας ως σχίσμα. Ενώ πάρα πολλοί μας στηρίζουν ανοικτά.

Και μια τεράστια υποστήριξη από όλη την Ορθοδοξία δέχεται αυτή τη στιγμή η Ουκρανική Ορθόδοξη Εκκλησία με επικεφαλής τον Μητροπολίτη Ονούφριο.

Είμαστε ευγνώμονες και σ' εκείνους τους Ιεράρχες των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών, οι οποίοι μας στηρίζουν ανοικτά, και σ' εκείνους, οι οποίοι θεωρούν απλά σημαντικό να μη σπεύδουμε με αποφάσεις.

Προσευχόμαστε ο Κύριος να μας βοηθήσει να θεραπεύσουμε από κοινού και τα παλαιά, και τα νέα πλήγματα, τα οποία δέχεται η Εκκλησία, ώστε, κατά τον Πρωτοκορυφαίο Απόστολο Παύλο, ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὃς ἐστὶν ἡ κεφαλὴ, ὁ Χριστός, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα...ποιεῖται εἰς οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ (Εφ. 4. 15-16).

Μια πηγή: <https://mospat.ru/gr/news/46217/>